

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 232/2016-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti REMO spol. s r. o., Mierová 64, Humenné, zastúpenej advokátom JUDr. Bernardom Medárom, Dubová 4, Humenné, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Svidník sp. zn. 1 Cob 244/2005 z 15. februára 2011, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Cob 65/2011, 7 Ncb 4/2011 z 26. septembra 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 5/2013 z 28. januára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti REMO spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. júna 2014 elektronicky bez zaručeného elektronického podpisu a 10. júna 2014 poštou doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti REMO spol. s r. o., Mierová 64, Humenné (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného

súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 Cob 244/2005 z 15. februára 2011, rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Cob 65/2011, 7 Ncb 4/2011 z 26. septembra 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Obdo 5/2013 z 28. januára 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa žalobou z 12. septembra 2005 domáhal proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 1. rade“), [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 2. rade“), a [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 3. rade“; spolu ďalej len „žalovaní“), určenia, že „rozšírenie zo dňa 01. 04. 2005 obchodnej zmluvy zo dňa 01. 08. 2004 o dodatočnú prevádzku v Humennom na ulici Mierová v Humennom, uzavretej medzi žalovaným v 1/r. a v 2/r., resp. v 3/r. na druhej strane je neplatné...“.

O žalobe rozhodol okresný súd rozsudkom z 2. októbra 2008 tak, že ju zamietol. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením z 29. decembra 2009 tak, že rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Po vrátení veci rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 1 Cb 244/2005-609 z 15. februára 2011 (ďalej aj „napadnutý rozsudok okresného súdu“) tak, že žalobu zamietol a sťažovateľovi uložil, aby nahradil žalovaným trovy konania.

Proti rozsudku okresného súdu z 15. februára 2011 podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 7 Cob 65/2011-733 7 Ncb 4/2011-733 z 26. septembra 2012 (ďalej aj „napadnutý rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 3 Obdo 5/2013 z 28. januára 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) tak, že dovolanie odmietol.

Sťažovateľ namieta, že napadnuté rozsudky okresného súdu a krajského súdu a napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nie sú riadne odôvodnené a zároveň sú arbitrárne.

Z rozsiahlej sťažnosti obsahujúcej prevažne všeobecnú argumentáciu možno dospieť k záveru, že sťažovateľ namieta, že okresný súd

- nevypočul ním označených svedkov, ktorí mali svojimi výpoveďami preukázať, že v prerokúvanom prípade má sťažovateľ naliehavý právny záujem na určení neplatnosti podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“);

- rozhodol na pojednávaní v neprítomnosti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu,

- neprerušil tak ako ani krajský súd konanie podľa § 109 ods. 1 písm. c) OSP a nepredložili vec Súdnemu dvoru Európskej únie s prejudiciálnou otázkou týkajúcou sa výkladu Nariadenia Komisie (ES) č. 1400/2002 z 31. júla 2002 o uplatňovaní čl. 81 ods. 3 zmluvy na niektoré kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov v sektore motorových vozidiel (ďalej len „Nariadenie č. 1400/2002“),

- neodôvodnil riadne výrok o náhrade trov konania,

ako aj to, že krajský súd nerozhodol o námietke zaujatosti sťažovateľa voči zákonnej sudkyni okresného súdu.

Sťažovateľ namieta, že súdy vyššej inštancie – krajský súd a najvyšší súd nenapravili v opravných konaniach pochybenia inštančne nižších súdov.

Sťažovateľ v týchto súvislostiach v sťažnosti uvádza:

«V odvolaní žalobca poukázal hlavne na tieto skutočnosti:

Súd prvého stupňa náležitým spôsobom nevykonal dôkazy ktoré odporca súdu predložil v zmysle ust. § 122 a násl./ O. s. p., tieto dôkazy vôbec nehodnotil tak ako mu to ukladá ust. § 132 a násl./ O. s. p. a vôbec sa súd neoboznámil s týmito dôkazmi a s týmito dôkazmi súd neoboznámil ani žalovaných v 1/r., v 2/r. a v 3/r. A preto náležite súd I. stupňa v tejto veci nezistil riadne a úplne skutkový stav veci na základe dôkazov predložených žalobcom.

Takže súd dospel k nesprávnym skutkovým tvrdeniam a nesprávne právne posúdil vec a preto nevykonal dôkazy predložené odporcom a tak nesprávne rozhodol. I keď

povinnosťou súdu I. stupňa v tejto veci bolo podľa ust. § 132/ O. s. p. starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho čo uviedli účastníci, čo súd I. stupňa v tejto veci neurobil a toto ust. § 132/ O. s. p. vôbec nerešpektoval. ...

Teda v danom prípade podľa ust. § 205 ods. 2, písm. a/ O. s. p. v konaní došlo postupom súdu k vadám uvedeným v ust. § 221, ods. 1, písm. f/ O. s. p. – totiž žalobcovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. ...

Konkrétne konajúci súd sa vôbec nezaoberal a neoboznámil sa s listinnými dôkazmi ktoré súdu predložil žalobca počas súdneho konania na súde I. stupňa a tieto na pojednávaní vôbec neprečítal a neoboznámil sa s nimi a ani s nimi neoboznámil žalovaných v 1/r., v 2/r. a v 3/r., takže pri rozhodovaní ich nebral vôbec do úvahy, ako to vyplýva z právnej vety odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, kde o týchto dôkazoch predložených žalobcom nie je žiadna zmienka. ...

Totíž odporca tvrdí, že v danom prípade nie je rozhodujúca skutočnosť, teda je irelevantná otázka či žalobca bol uvedený na jednej listine ako účastník právneho vzťahu založeného obchodnou zmluvou z 01. 08. 2004. Lebo podstatnou skutočnosťou je tá skutočnosť, že žalovaný v 3/r. uzavrel dňa 01. 08. 2004 rovnaké čo do znenia ich obsahu – teda rovnaké obchodné zmluvy tak so žalobcom, ako aj so žalovanými v 1/r. a v 2/r. ...

Žalobca skutočnosťami uvedenými v časti I. až V. svojej žaloby preukázal a preukazuje naliehavý právny záujem na takomto negatívnom určení v tejto veci v zmysle ust. § 80 písm. c/ O. s. p., t. j. na určení neplatnosti rozšírenia obchodnej zmluvy, uzavretej dňa 01. 08. 2004 ku ktorému došlo dňa 01. 04. 2005 medzi žalovaným v 1/r. na jednej strane a medzi žalovaným v 3/r. na strane druhej, nakoľko bez takéhoto požadovaného určenia, ako to žalobca v tejto žalobe požaduje by bolo postavenie žalobcu v tejto veci veľmi neisté...

Žalobca ďalej taktiež preukazuje naliehavý právny záujem na takomto negatívnom určení v tejto veci v zmysle ust. § 80 písm. c/ O. s. p., aj tým, t. j. tvrdením, že bez takéhoto určenia by bolo postavenie žalobcu v tejto veci veľmi neisté. Lebo žalobca sa bez takéhoto určenia nemôže domáhať prípadných peňažných nárokov z titulu náhrady škody, resp. peňažných plnení, ktoré majú svoj základ v predmetnej obchodnej zmluve zo dňa 01. 08. 2004. Navrhovaným určením bude teda preukázaný základ nároku žalobcu na náhradu škody proti žalovaným.

... na otázku žalobcu, či mohol si obchodník, ktorý má uzavretú obchodnú zmluvu s dodávateľom zriadiť dodatočnú predajňu expedície dodacie miesto pred termínom 1. 10. 2005, ministerstvo hospodárstva dalo jednoznačnú odpoveď, že nie, nemohol. Možnosť zriaďovania nových predajných miest alebo dodávateľských miest je daná obchodníkom, predajcom až od 1. 10. 2005.

Nakoľko ministerstvo hospodárstva vo svojej odpovedi na položenú otázku žalobcom, ktorá je vyššie uvedená odpovedalo nasledovne – citujeme:

„Máme za to, že ak došlo k rozšíreniu počtu prevádzok uvedených v zmluve zo strany dodávateľa, z dôvodu na jeho strane nedošlo k porušeniu článku 81 ods. 1 zmluvy. Nariadenie povoľuje, aby sa dodávateľ dohodol so svojím predajcom na cieľoch odbytu na základe danej geografickej oblasti, ktorá môže byť menšia, ako spoločný trh.“ ...

Teda z vyššie uvedeného vôbec nevyplýva záver, k akému dospel odvolací súd - že zo strany žalobcu jednoznačne nedošlo k preukázaniu naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy. A, že táto zmluva bola uzavretá v zmysle citovaného nariadenia 1400/2002, bola uzavretá medzi dodávateľom a predajcom. Samotný predajca, čiže obchodník, nezriadil ďalšie predajné miesto sám ako obchodník v rámci podnikateľských aktivít.

Keďže v danom prípade bolo povinnosťou súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu zisťovať (vykonaním žalobcom navrhnutých dôkazov, najmä výsluchom štatutárneho organu žalovaného v 3/rade ako dodávateľa, ktorý predmetnú zmluvu za žalovaného v 3/rade podpísal – čo súdy neurobili) – či v danom prípade došlo k rozšíreniu počtu prevádzok u žalovaného v 1/r. uvedených v zmluve uzavretej medzi žalovaným v 1/r. a žalovaným v 3/r. zo strany dodávateľa a z dôvodu na jeho strane, teda z dôvodov na strane žalovaného v 3/r. ako dodávateľa.

Touto otázkou sa nezaoberal ani súd prvého stupňa, avšak ani odvolací súd a týmto postupom došlo jednak zo strany odvolacieho súdu k tomu, že

- odvolací súd v tejto veci v danom prípade nevykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. (Nariadenie komisie ES 1400/2002 z 31. júla 2002...

Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná, platná a účinná právna norma. Čo sa tak v danom prípade nestalo.

a jednak zo strany súdu prvého stupňa, ako aj zo strany odvolacieho súdu došlo k tomu, že

- takýmto postupom zo strany súdu sa žalobcovi, ako účastníkovi konania znemožnilo konať pred súdom v zmysle ust. § 237, písm. f/ O. s. p.

... druhostupňový súd rozhodol na základe dôvodov odlišných od dôvodov, na základe ktorých rozhodol prvostupňový okresný súd, a žalobca sa teda po prvýkrát mal možnosť o týchto dôvodoch dozvedieť až z rozhodnutia druhostupňového súdu bez toho, aby mu predtým bola poskytnutá možnosť vyjadriť sa k nim, t. j. k nekomfortnému a neústavnému výkladu listu ministerstva hospodárstva, ktorý výklad použil druhostupňový súd a ktorý je nesprávny, nezrozumiteľný a nezákonný a súčasne tak všeobecné sudy nemali možnosť posúdiť, resp. vysporiadať sa s jeho argumentmi, t. j. s argumentmi žalobcu.

Nadriadený súd v danom prípade Krajský súd v Prešove v tejto veci... bol povinný rozhodnúť o vylúčení/nevylúčení samosudkyne [REDAKOVANÉ] súdu prvého stupňa z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci.

Totíž v danom prípade sudkyňu [REDAKOVANÉ] možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci na návrh žalobcu - účastníka súdneho konania (§ 15a O. s. p.), ktorý návrh v tejto veci žalobca podal súdu písomne, podaním zo dňa 04. 04. 2011 o ktorom doposiaľ nebolo relevantné podľa zákona rozhodnuté – čím došlo zo strany konajúceho odvolacieho súdu k porušeniu základného práva na prejednanie veci nestranným súdom...

Nakoniec žalobca uvádza a zvyrazňuje, že odvolací Krajský súd v Prešove (ale v zásade už ani prvostupňový Okresný súd vo Svidníku) pri svojom konaní a rozhodovaní nerešpektovali a nezohľadnili príslušné zákonné ustanovenia a ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov ani pokiaľ ide o náhradu trov konania. Pričom prvostupňový súd – Okresný súd vo Svidníku rozsudkom sp. zn. 1 Cb 244/2005 zo dňa 2011 priznal žalovaným v 1. a v 2. rade náhradu trov konania vo výške 853,86 Eur a žalovanému v 3. rade vo výške 3.466.09 Eur, a to v rozpore so zákonom a v rozpore s ust. § 16, ods. 1/ vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách advokátov, ako aj v rozpore s ustálenou judikatúrou...

Ak sa však navrhnutý dôkaz týka rozhodných skutočností je súd povinný takýto dôkaz vykonať (čo je daný prípad), lebo vykonanie navrhnutých dôkazov zo strany žalobcu, a to výsluch navrhnutých svedkov zo strany navrhovateľa v tejto veci sa týka rozhodných skutočností, t. j. – či odporcom, konkrétne štatutárnym organom odporcu v 3/r. je

popieraná existencia (neexistencia) práva, či právneho pomeru navrhovateľa vo vzťahu k odporcovi v 3/r. teda či je tu stav, že právo resp. právny vzťah medzi účastníkmi konania, a to medzi navrhovateľom a odporcom v 3/r. je sporný vo vzťahu - hlavne k tomu či že žalobca má uzavretú so žalovaným v 3/r. rovnakú obchodnú zmluvu, ako žalovaný v 1/r. aj ako žalovaný v 2/r. a či je na základe tejto obchodnej zmluvy účastníkom právneho – zmluvného vzťahu založeného touto obchodnou zmluvou rovnako tak, ako je to u žalovaných v 1/r., v 2/r. a v 3/r., ako aj či žalobca môže rovnako postupovať pri zriaďovaní dodatočných prevádzok ako to urobil žalovaný v 1/r. a v 2/r...

Totíž v danom prípade nie je možné zo strany navrhovateľa žalovať žalovaných v 1. až 3. rade o plnenie – čo je nesporné, preto do úvahy prichádza iba žaloba o určenie podľa ust. § 80, písm. c/ O. s. p. a v tomto smere poukazujeme na túto judikatúru...

Žalobca považuje aj toto uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 5/2013 zo dňa 28. januára 2014, ktorým dovolanie žalobcu odmietol za svojvoľné, arbitrárne a nedostatočne odôvodnené...»

Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

«... Základné právo sťažovateľa... na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6, ods. 1 Dohovoru... a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 5/2013 z 28. januára 2014, Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Cob 65/2011-733, 7 Cob 4/2011-733 z 26. septembra 2012 a Rozsudkom Okresného súdu vo Svidníku sp. zn. 1 Cob 244/2005-609 z 15. februára 2011 porušené bolo...

... Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 5/2013 z 28. januára 2014 a Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Cob 65/2011-733, 7 Cob 4/2011-733 z 26. septembra 2012 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove ako odvolaciemu súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie s tým, že odvolací súd je povinný predložiť Súdnemu dvoru ES prejudiciálnu otázku na výklad Nariadenia Es č. 14M00/2002 tohto znenia:

„Má sa článok 5 ods. 2 písm. b) NARIADENIA Komisie ES č. 1400/2002 z 31. 07. 2005 o uplatňovaní článku 81 ods. 3 Zmluvy na kategórie vertikálnych dohôd a zosúladených postupov v sektore motorových vozidiel vykladať tak, že vylučuje možnosť zriaďovanie

*dodatočných predajní predajcami pred termínom 01. 10. 2005 a na ktorú sa má vzťahovať
 bloková výnimka ako na výslovne zakazujúcu doložku. “*

*Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 10.000,- Eur...,
 ktoré je mu Najvyšší súd SR povinný vyplatiť... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto
 nálezu – k rukám sťažovateľa.*

*... Najvyšší súd SR je povinný nahradiť trovy konania sťažovateľovi do 15 dní od
 právoplatnosti tohto rozhodnutia - nálezu na účet advokáta... “*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Ústavný súd považoval za potrebné vymedziť najskôr rozsah základných práv, porušenie ktorých sťažovateľ namieta a možnosť porušenia ktorých má ústavný súd preskúmať v rámci predbežného prerokovania sťažnosti.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Text uvedený mimo petitu pokladá ústavný súd za súčasť odôvodnenia sťažnosti, ktorý nemôže doplniť petit (I. ÚS 316/09, I. ÚS 98/2011, II. ÚS 103/08, II. ÚS 154/09, III. ÚS 235/05, IV. ÚS 174/2011, IV. ÚS 126/2012).

Sťažovateľ v petite sťažnosti namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu z 15. februára 2011, napadnutým rozsudkom krajského súdu z 26. septembra 2012 a napadnutým uznesením najvyššieho súdu z 28. januára 2014.

V odôvodnení sťažnosti sťažovateľ namieta aj porušenie základných práv podľa čl. 47 ods. 3, čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, ako aj základných práv podľa čl. 36 ods. 1 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd. Porušenie týchto základných práv však sťažovateľ nezahrnul do petitu sťažnosti, preto o namietanom porušení týchto základných práv ústavný súd nerozhodoval.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných

súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Preto každý, kto namieta porušenie svojho základného práva, musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (IV. ÚS 128/04).

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti rozsudku okresného súdu z 15. februára 2011 bolo prípustné odvolanie, ktoré sťažovateľ podal a rozhodol o ňom krajský súd napadnutým rozsudkom z 26. septembra 2012. Právomoc krajského súdu ako odvolacieho súdu, ktorú tento uplatnil na základe odvolania podaného sťažovateľom, vylučuje, aby rozhodoval ústavný súd, preto sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Ústavný súd v prípade sťažovateľa vychádzal zo svojej judikatúry (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), podľa ktorej lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Sťažovateľ podal dovolanie, o ktorom dovolací súd rozhodol, že nie je prípustné. V súlade s už ustálenou judikatúrou ústavného súdu nemožno však sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní preskúmal tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z 26. septembra 2012 z hľadiska toho, či ju nemožno považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej

ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Krajský súd ako odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku z 26. septembra 2012, ktorým potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu, poukázal na odvoláciu argumentáciu sťažovateľa, na dôvody, ktoré sťažovateľ uviedol v námietke zaujatosti proti zákonnej sudkyni, na vyjadrenia žalovaných k odvolaniu. Uviedol tiež, že obchodná zmluva z 1. augusta 2004 a jej dodatok z 1. apríla 2005 boli uzavreté medzi žalovaným v 1. rade a žalovaným v 3. rade, preto považoval právny záver okresného súdu o zamietnutí žaloby voči žalobcovi v 2. rade pre nedostatok pasívnej vecnej legitímácie za správny.

Krajský súd sa tiež zameril na skúmanie otázky, či sťažovateľ preukázal existenciu naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti a toho, ako túto skutočnosť posúdil okresný súd. V prvom rade poukazuje na všeobecné východiská týkajúce sa existencie naliehavého právneho záujmu podľa § 80 písm. c) OSP, pričom uvádza, že tento naliehavý

právny záujem „sa musí dotýkať konkrétnej otázky a musí sa viazať na konkrétny určovací petit... (jeho existenciu musí) preukázať jednoznačne žalobca, pričom... musí existovať nielen v čase začatia konania, ale aj v čase, kedy bol rozsudok súdu vyhlásený... (jeho nedostatok) je dôvodom k zamietnutiu žaloby bez toho, aby sa súd zaoberal vecou v jej merite. Vo všeobecnosti... je daný len tam, kde bez tohto určenia by bolo právo žalobcu ohrozené alebo kde by bez tohto určenia sa stalo právne postavenie žalobcu neistým, pričom žaloba o určenie nie je spravidla opodstatnená tam, kde je možné žalovať na plnenie povinnosti...“.

Následne krajský súd uviedol:

„V tomto prípade samotný žalobca v podanej žalobe konkretizuje svoj naliehavý právny záujem na takejto určujúcej žalobe z tohto dôvodu, že vydaním určujúceho rozsudku si zabezpečí ďalšie nároky vyplývajúce z porušenia neplatného právneho vzťahu, plniť. Nebude ani naliehavý právny záujem na takomto určení a ak súd zamieta určovaciu žalobu pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, je vylúčené, aby súčasne žalobu preskúmaval po vecnej stránke. Prvostupňový súd správne postupoval, ak nenariad'oval v prvostupňovom konaní dokazovanie výsluchom svedkov a inými navrhnutými dôkazmi. Určovací petit je len prostriedkom umožniť ochranu právneho postavenia žalobcu, ale skôr, než postavenie účastníka konania bolo porušené (ak bolo porušené), takýto určujúci petit má za cieľ poskytnúť preventívnu ochranu pri preukázaní naliehavosti právneho záujmu na určení tohto práva. Pre názornosť odvolací súd uvádza, že na vznik právneho záujmu žalobcu na určenie naliehavosti preukázania naliehavosti právneho záujmu stačí také správanie odporcu, ktoré svedčí o jeho úmysle porušiť právo žalobcu, resp. mu spôsobiť ujmu na jeho právnom postavení, ale stále sa tu uvažuje v intenciách do budúcnosti. Je teda prostriedkom, ktorým sa môže účastník konania domáhať, dovolávať ochrany skôr, než jeho právo, resp. postavenie bolo porušené, čiže takáto určujúca žaloba musí mať prvky preventívneho charakteru, a nie prvky represálie. V rovnakom danom prípade pre doplnenie odvolací súd ďalej uvádza, že takýto návrh sa uplatní v prípade, keď určujúci výrok je potrebný z hľadiska prevencie v prípade predchádzania sporom. Predmetná žaloba nenesie prvky takéhoto sporu. Z predmetnej žaloby vyplýva, že v danom prípade už došlo, podľa žalobcu, k porušeniu práva. Z tohto

dôvodu sa domáha určenia súdom, že má naliehavý právny záujem na neplatnosti právneho úkonu. V tomto štádiu naliehavý právny záujem nie je preukázaný zo strany žalobcu a preto prvostupňový súd správne rozhodol, keď žalobu žalobcu zamietol.“

Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vysporiadal aj s námietkou sťažovateľa, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodu, že okresný súd nevykonal dôkazy ním navrhnuté (listinné dôkazy a výsluch svedkov) na preukázanie existencie naliehavého právneho záujmu a tiež, že okresný súd rozhodol na pojednávaní v jeho neprítomnosti. K tejto argumentácii sťažovateľa krajský súd uviedol:

„Pre určenie naliehavosti právneho záujmu je podstatné preukázanie skutočností, ktoré musia vyplývať zo samotnej žaloby. Tvrdenie, že svedkovia preukážu naliehavý právny záujem, je to už skutkové a nie procesné dokazovanie. Naliehavosť právneho záujmu sa preukazuje z procesného hľadiska a vykonávané dokazovanie je už skutkové preukazovanie nároku navrhnutými dôkazmi. To, že prvostupňový súd nevykonal navrhnuté dôkazy a resp. to, že nepredvolal svedkov, nezakladá pre žalobcu ospravedlniteľný dôvod neúčasti na súdnom pojednávaní. Žalobca právny zástupca bol včas predvolaný na súdne pojednávaní, mal o tom vedomosť, čo vyplýva aj z jeho tvrdenia a tým, že sa nezúčastnil súdneho pojednávania z tohto sa ospravedlnil, súdu dal na vedomie, že pretože nie sú predvolaní svedkovia, navrhuje pojednávanie odročiť. O tom, aké dôkazy na súde sa vykonajú, rozhoduje sudca, a nie účastník konania. Ak súd posúdil, že navrhnutí svedkovia nie sú ako dôkaz pre naliehavosť právneho záujmu opodstatnení pre vypočutie, účastník konania rozhodnutie sudcu nie je oprávnený hodnotiť a takýmto spôsobom sa súdneho pojednávania nezúčastniť. Žalobcovi a právnenému zástupcovi súd prvého stupňa neodňal možnosť konať pred súdom, naopak, súdneho pojednávania sa nezúčastnili z neospravedlniteľného dôvodu a preto prvostupňový súd správne rozhodol, ak podľa § 101 ods. 2 O. s. p. konal v neprítomnosti žalovaného. Tvrdenie žalobcu, že rozsudok súdu prvého stupňa nie je zdôvodnený a je zmätočný, že nebol zistený skutkový stav, že tento nie je náležite odôvodnený, tieto tvrdenia žalobcu nie sú opodstatnené.“

Krajský súd následne skúmal námietku sťažovateľa týkajúcu sa výkladu a aplikácie Nariadenia č. 1400/2002, pričom uviedol:

„Pokiaľ ide o nariadenie komisie ES 1400/2002... odvolací súd z úradného vestníka Európskej únie z článku 37 zisťuje, že z tohto článku nevyplýva záväzný údaj, ale je tu daná možnosť, aby podmienka stanovená v článku 5.2 ods. b) nadobudla účinnosť 1. 10. 2005. Z tohto vyplýva, že samotná citácia uvádza, že aby všetci prevádzkovatelia kvantitatívneho selektívneho distribučného systému nových osobných a ľahkých úžitkových motorových vozidiel mali možnosť prispôsobiť svoju obchodnú stratégiu skončeniu platnosti výnimky na ustanovenie o mieste je vhodné stanoviť, aby podmienka stanovená v článku 5.2 písm. b) nadobudla účinnosť 1. 10. 2005.

Odvolací súd poukazuje na stanovisko Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktoré predložil žalobca ako dôkaz do spisu. Z dôkazu žalobcu číslo 18 vyplýva, že problematika nariadenia 1400/2002... je v kompetencii Európskej komisie – GR pre hospodársku súťaž. Článok 81 zmluvy sa vzťahuje na dohody, ktoré môžu mať vplyv na obchod medzi členskými štátmi a ktoré bránia, obmedzujú alebo narušujú hospodársku súťaž. Zákaz článku 81 ods. 1 sa nevzťahuje na tie dohody, ktoré prinášajú dostatočné výhody, napr. zvýšenie efektívnosti prevyšujúce protisúťažné účinky. Nové motorové vozidlá v Slovenskej republike distribuuje v rámci kvalitatívneho selektívneho distribučného systému v zmysle nariadenia, dodávateľ na otázku žalobcu, či mohol si obchodník, ktorý má uzavretú obchodnú zmluvu s dodávateľom zriadiť dodatočnú predajňu expedície dodacie miesto pred termínom 1. 10. 2005, ministerstvo hospodárstva dalo jednoznačnú odpoveď, že nie, nemohol. Možnosť zriaďovania nových predajných miest alebo dodávateľských miest je daná obchodníkom, predajcom až od 1. 10. 2005. V danom prípade nejde o zriadenie prevádzky obchodníkom, ale došlo k uzavretiu zmluvy medzi dodávateľom a obchodníkom, čiže z uvedeného vyplýva, že nie obchodník, t. j. žalovaný v 1. rade si zriadil novú predajňu, ale na základe zmluvy s dodávateľom došlo k zriadeniu novej predajne. Takáto odpoveď bola daná žalobcovi zo strany sekcie obchodu a cestovného ruchu, čiže na základe žalobcom uvádzaných skutočností a vychádzajúc z nariadenia Komisie ES 1400/2002 ako aj Príručky k predmetu nariadenia treba rozlišovať medzi možnosťami dodávateľa a možnosťami distribútora - obchodníka, predajcu. Podmienky predaja distribútorovi stanovuje dodávateľ vo forme zmluvy majúť za to, že ak došlo k rozšíreniu počtu prevádzok uvedených v zmluve zo strany dodávateľa, z dôvodu na jeho strane nedošlo k porušeniu článku 81 ods. 1 zmluvy. Nariadenie povoľuje, aby sa dodávateľ dohodol so svojím

predajcom na cieľoch odbytu na základe danej geografickej oblasti, ktorá môže byť menšia, ako spoločný trh. Z tohto dôvodu odvolací súd má za to, že zo strany žalobcu jednoznačne nedošlo k preukázaniu naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy. Táto zmluva bola uzavretá v zmysle citovaného nariadenia 1400/2002 bola uzavretá medzi dodávateľom a predajcom. Samotný predajca, čiže obchodník, nezriadil ďalšie predajné miesto sám ako obchodník v rámci podnikateľských aktivít.

Z tohto dôvodu odvolací súd má za to, že neboli splnené podmienky pre rozhodnutie v prospech žaloby. Prvostupňový súd správne vec vecne právne posúdil, v dostatočnom rozsahu rozsudok odôvodnil a z tohto dôvodu odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s vykonaným dokazovaním a s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa a tento v celom rozsahu potvrdzuje podľa § 219 ods. 1, 2 O. s. p.“

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku zaujal stanovisko k námietke zaujatosti sťažovateľa, pričom uviedol:

„V odvolacom konaní žalobca podal návrh na vylúčenie konajúcej sudkyňi [REDAKOVANÉ] z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 14 O. s. p. V vznesenej námietke zaujatosti poukazuje na okolnosti spojené s rozhodovaním veci. Odvolací súd konštatuje, že dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo jeho rozhodovanie v iných veciach. V tejto námietke zaujatosti žalobca poukazuje len na postup sudkyne v konaní o prejednávanej veci. S poukazom na ustanovenie § 15a ods. 5 O. s. p., ak sa námietka zaujatosti týka len okolností ustanovených v § 14 ods. 3, súd na námietku zaujatosti neprihliada. V takomto prípade sa vec nadriadenému súdu ani nepredkladá. S poukazom na uvedené odvolací súd na túto námietku zaujatosti neprihliadal.“

Ústavný súd pri preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového,

ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto preskúmal aj rozsudok okresného súdu č. k. 1 Cb 244/2005-609 z 15. februára 2011, ktorým tento zamietol žalobu sťažovateľa o určenie neplatnosti špecifikovaného dodatku obchodnej zmluvy. Okresný súd v relevantnej časti odôvodnenia uviedol:

„Svojou žalobou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti rozšírenia zo dňa 01. 04. 2005 obchodnej zmluvy zo dňa 01. 08. 2004 o dodatočnú prevádzku v Humennom na ulici Mierovej uzavretej medzi žalovaným v 3. rade na jednej strane a medzi žalovaným v 1. a v 2. rade na strane druhej. Z predloženého rozšírenia zo dňa 01. 04. 2005 obchodnej zmluvy súd zistil, že toto bolo uzatvorené medzi žalovanými v 1. a 3. rade a teda že žalovaný v 2. rade nebol účastníkom tohto právneho vzťahu. V spore o neplatnosť právneho úkonu sú účastníkmi konania (či už na strane žalobcu alebo žalovaného) všetci účastníci právneho úkonu, prípadne ich právni nástupcovia a rozsudok sa musí vzťahovať na všetkých účastníkov právneho vzťahu (§ 91 ods. 2 O. s. p.), lebo účinky rozsúdenej veci sa vzťahujú iba na nich (§ 159 ods. 2, prvá časť vety, O. s. p.). V spore o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy účastníkom konania môže byť len účastník, ktorý bol zmluvnou stranou tohto právneho úkonu. Žalovaný v 2. rade však nebol účastníkom právneho vzťahu (rozšírenia obchodnej zmluvy zo dňa 01. 04. 2005), vyslovenia neplatnosti ktorého sa žalobca v tomto súdnom konaní domáha a preto súd žalobu proti žalovanému v 2. rade zamietol z dôvodu nedostatku vecnej legitímácie na strane žalovaného v 2. rade.

Vo vzťahu medzi skutočnými účastníkmi rozšírenia zo dňa 01. 04. 2005 obchodnej zmluvy zo dňa 01. 08. 2004 o dodatočnú prevádzku v Humennom na ulici Mierovej uzavretej medzi žalovaným v 3. rade na jednej strane a medzi žalovaným v 1. rade na strane druhej súd v prvom rade skúmal existenciu naliehavosti právneho záujmu žalobcu na podaní určovacej žaloby podľa § 80 písm. c) O. s. p.. Na preukázanie naliehavého právneho záujmu na žalobcom uplatňovanej určovacej žalobe je, podľa názoru súdu, právne bezvýznamné iba poukázanie žalobcu na to, že bez takéhoto určenia sa nemôže domáhať nároku na náhradu škody, respektíve vydania bezdôvodného obohatenia. V tejto súvislosti súd poukazuje na to, že možnosť žaloby na plnenie podľa § 80 písm. b) O. s. p.

vo všeobecnosti vylučuje existenciu právneho záujmu na určovacej žalobe podľa § 80 písm. c) O. s. p. a v takomto prípade by žalobcovi nebolo možno odoprieť právnu ochranu prostredníctvom žaloby podľa § 80 písm. c) O. s. p. výslovne iba v prípade, ak by žalobca preukázal, že má naliehavý právny záujem na tom, aby rozsudkom súdu bolo určené konkrétne právo alebo právny vzťah napriek tomu, že by mohol žalovať priamo na plnenie žalobou podľa § 80 písm. b) O. s. p. V takomto prípade by splnenie alebo nesplnenie podmienky naliehavosti právneho záujmu záviselo od posúdenia, či ide alebo nejde o samoučelnú žalobu, ktorá nevyrieši sporný vzťah ani v jej základoch. Súd preto opakovane vyzýval žalobcu, aby preukázal naliehavý právny záujem na ním podanej určovacej žalobe, pričom tento aj napriek svojej dôkaznej povinnosti preukázať naliehavosť právneho záujmu si túto svoju povinnosť nesplnil a právny záujem na ním podanej určovacej žalobe nepreukázal a preto súdu nezostávalo nič iné než žalobu žalobcu proti žalovaným v 1. a 3. rade zamietnuť.

Zástupca žalobcu predložil návrh na vykonanie dokazovania a to výsluchom určených svedkov a prečítaním všetkých zmlúv, čo odôvodnil tým, že uvedenými dôkazmi sa preukáže naliehavosť právneho záujmu. Súd nevykonal uvedené navrhnuté dôkazy zástupcom žalobcu, vzhľadom na to, že je toho názoru, že výsluchom svedkov by sa nemohol preukázať naliehavý právny záujem, a taktiež pokiaľ sa týka čítania všetkých zmlúv, ktoré sa nachádzajú v spise, tak účastníci mali možnosť sa s týmito zmluvami oboznámiť v priebehu konania.“

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. Vychádzajúc z argumentácie sťažovateľa v sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ uplatnil v zásade tú istú argumentáciu v odvolaní proti napadnutému rozsudku okresného súdu a aj v dovolaní proti napadnutému rozsudku krajského súdu.

Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vysporiadal s námietkou sťažovateľa, že okresný súd nevykonal ním navrhnuté dôkazy (čítanie príslušných zmlúv a výsluchy svedkov). Poukázal pritom na to, že existencia naliehavého právneho záujmu v zmysle § 80 písm. c) OSP má v zásade vyplynúť zo žaloby a tvrdení v nej obsiahnutých

a nie je potrebné vykonávať riadne procesné dokazovanie na preukázanie tejto skutočnosti. Uviedol tiež, že určenie neplatnosti dodatku obchodnej zmluvy malo byť podľa sťažovateľa základom žaloby o náhradu škody, prípadne vydanie bezdôvodného obohatenia, preto sťažovateľ mohol svoj nárok uplatniť žalobou o plnenie. Vysporiadal sa aj s námietkou sťažovateľa, že okresný súd rozhodol v neprítomnosti sťažovateľa a jeho právneho zástupcu s tým, že dôvodom ich neúčasti malo byť to, že okresný súd na pojednávanie nepredvolal svedkov. Podľa krajského súdu tento dôvod neúčasti na pojednávaní nie je ospravedlniteľným dôvodom, preto okresný súd nebol povinný odročiť pojednávanie. Z tej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, ktorou odôvodnil povinnosť sťažovateľa nahradiť trovy konania žalovaným, je zrejماً tarifná hodnota veci a tarifná odmena za jeden úkon právnej pomoci a tiež počet úkonov, za ktoré okresný súd priznal odmenu a tiež náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) a náhradu za stratu času.

Ústavný súd nepreskúmal opodstatnenosť námietky týkajúcej sa výkladu a aplikácie Nariadenia č. 1400/2002 a predloženie prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie a tiež námietku, že krajský súd nerozhodol o námietke zaujatosti. Tieto námietky preskúmal najvyšší súd ako dovolací súd, čo vylučuje, aby sa nimi zaoberal aj ústavný súd.

Ústavný súd považuje výklad krajského súdu § 80 písm. c) OSP o existencii a preukázaní naliehavého právneho záujmu za jeden z možných výkladov, ktorý nie je v rozpore so zmyslom a účelom uvedeného zákonného ustanovenia, nemožno ho preto považovať za arbitrárny. Ústavný súd tiež konštatuje, že krajský súd v spojení s okresným súdom svoje právne závery primerane odôvodnili, tieto závery preto nie sú zjavne neodôvodnené. Odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s napadnutým rozsudkom okresného súdu ako súdu prvého stupňa predstavuje dostatočný podklad pre výrok napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým tento potvrdil napadnutý rozsudok okresného súdu ako vecne správny.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konšatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať

za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu v spojení s právnym názorom okresného súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad predovšetkým § 80 písm. c) OSP krajským súdom ako odvolacím súdom v spojení s okresným súdom ako súdom prvého stupňa takéto nedostatky nevykazuje.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

II.3 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľa. V odôvodnení svojho uznesenia v prvom rade skúmal prípustnosť dovolania podľa § 238 OSP, pričom uviedol:

„V danom prípade dovolanie žalobcu smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým, bol rozsudok súdu prvého stupňa potvrdený. S poukazom na ustanovenie § 238 ods. 1 O. s. p. nejde o dovolanie podľa citovaného ustanovenia, a nejde ani o dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 1, 2 O. s. p.“

Následne najvyšší súd poukázal na dovolaciu argumentáciu sťažovateľa a uviedol:

„Z obsahu dovolania je zrejmé, že dovolateľ prípustnosť dovolania odvodzuje ustanovením § 237 písmeno f./ a g./ O. s. p. s odôvodnením podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a./, b./ a .c/ O. s. p. ...

Prvou základnou otázkou pre posúdenie dôvodnosti dovolania žalobcu je, či v konkrétnom prípade ide o dovolanie s odkazom na ustanovenie § 237 písmeno f./ g./ prípustné.

Žalobca odňatím možnosti konať za účelom prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f./ O. s. p. uvádza nevykonanie dôkazov žalobcom navrhnutých, nesprávny výklad Nariadenia komisie ES 1400/ 2002..., nevykonanie ústavne súladného výkladu aplikovanej právnej normy a neposkytnutie súdnej ochrany v tom zmysle, že nebola ústavne súladne interpretovaná platná a účinná norma.“

Najvyšší súd následne uviedol tieto právne závery:

„... v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28 augusta 1977, sp. zn. 2 Cdo 5/1997, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod č. R 111/1998 časť právnej vety / konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci / § 241 ods. 2 písmen b./ O. s. p. aj vtedy, ak odvolací súd svoj právny záver riadne neodôvodnil, takže jeho rozsudok zostal nepreskúmateľný, z ktorého judikátu vychádza ustálená prax, ktorá považuje nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu za vadu, ktorá môže zakladať dôvodnosť dovolania, ale nie jeho prípustnosť podľa § 237 ods. 1 O. s. p. Dovolací súd vychádzajúc z uvedeného, preto dospel k záveru, že na vytýkanú vadu rozhodnutia nedostatočné odôvodnenie by mohol prihliadať len vtedy, ak by bolo dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu prípustné.

Dovolací súd za potrebné považuje uviesť, že z odôvodnenia rozhodnutí obidvoch súdov je zrejmé aké dôkazy vykonal, akým skutkovými záverom súdy došli aké ustanovenia aplikovali a na základe čoho boli prijaté právne závery potrebné pre rozhodnutie vo veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky /§ 10a ods. 1 O. s. p./ skutkové a právne závery súdu prvého stupňa označil nie za zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a taktiež odôvodnenie a vykonané dokazovane citovanými dôkazmi kvalifikoval ako celok, ktorý spĺňa parametre odôvodnenia § 157 ods. 2 O. s. p., a

dospel k záveru, že v žiadnom prípade nejde o porušenie práva žalobcu na spravodlivé súdne konanie ktoré garantuje čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a čl. 14 ods. 1 medzinárodného paktu o občianskych a politických právach, ako tvrdí žalobca v jeho dovolaní.

Odňatím možnosti konať pred súdom podľa dovolacieho súdu, nie je možné ani považovať vytykanú nesplnenú povinnosť predložiť Súdnemu dvoru Európskej únie prejudiciálnu otázku týkajúcu sa výkladu nariadenia komisie ES č. 1400/2002 z 31. júla 2002. Žalobca v jeho dovolaní ničím nepreukázal, že výklad nariadenia komisie ES 1400/2002 z 31. júla 2002, ktorým sa konajúce súdy zaoberali bol nesprávny a že išlo o zákonnú povinnosť predložiť otázku týkajúcu sa tohto výkladu Súdnemu dvoru, ako otázku prejudiciálnu.

Z hľadiska skúmania otázky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f./ O. s. p námietku žalobcu ohľadne údajného nesprávneho právneho posúdenia smernice ES 1400/2002 z 31. júla 2002, dovolací súd označil preto za právne irelevantnú.

Najvyšší súd Slovenskej republiky /§10a ods. 1 O. s. p./ pri skúmaní otázky prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. g./ O. s. p. dospel k záveru, že táto podmienka prípustnosti dovolania s poukazom na citované ustanovenie splnená nebola, vo veci rozhodol nevylúčený sudca o čom svedčí rozhodnutie súdu, ktorý sa s vznesenou námietkou voči sudkyňi [REDAKOVANÉ] zaoberal a správne uviedol, že na vznesenú námietku zaujatosti nebolo možné prihliadnuť a to v zmysle ustanovenia § 15a ods. 5 O. s. p.

Po preskúmaní dôvodov uvedených v dovolaní, ako aj citovaných uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, citovanú judikatúru, obsah citovaných náleзов Ústavného súdu Slovenskej republiky dovolací súd nedospel k záveru, že žalobca preukázal, že mu bola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom, ani že vo veci rozhodol vylúčený sudca z prejednávania a rozhodovania vo veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky /§ 10a ods. 1 O. s. p./ vzhľadom na to, že v dovolacom konaní nevyšli najavo ani iné procesné vady konaní vymenované v § 237 a prípustnosť podaného dovolania nie je daná ani ustanovením § 238 O. s. p., dovolanie žalobcu v zmysle § 243b ods.5 v spojení s ustanovením § 218 ods. 1 písmen c./ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, odmietol.“

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Vo svojej argumentácii neuvádza konkrétne výhrady smerujúce k napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a postupu, ktorý predchádzal vydaniu tohto uznesenia.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa nie je prípustné podľa § 238 OSP. Vzhľadom na obsah dovolania skúmal tiež, či konajúce súdy neodňali sťažovateľovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) OSP a či vo veci nerozhodoval vylúčený sudca podľa § 237 písm. g) OSP. Konštatoval, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v spojení s odôvodnením napadnutého rozsudku okresného súdu spĺňa zákonné parametre odôvodnenia podľa § 157 ods. 2 OSP. Vysporiadal sa s námietkou sťažovateľa týkajúcou sa výkladu a aplikácie Nariadenia č. 1400/2002 a tiež predloženia prejudiciálnej otázky Súdnemu dvoru Európskej únie a dospel k záveru, že postupom konajúcich súdov nebola sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom. Poukázal tiež na to, že krajský súd vzhľadom na obsah námietky zaujatosti neprihliadal na túto námietku, preto dospel k záveru, že nie je daný ani dovolací dôvod podľa § 237 písm. g) OSP. Uvedené právne závery nemožno podľa ústavného súdu považovať za arbitrárne a zjavne neodôvodnené, preto sú ústavne udržateľné.

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že nie je súčasťou systému všeobecného súdnictva, preto môže do výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov všeobecnými súdmi zasahovať len v prípadoch, keď sa ich výklad vyznačuje svojvôľou a zjavnou neodôvodnenosťou do tej miery, že to má za následok porušenie základného práva alebo slobody. Keďže ale ústavný súd v prípade napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu prejav svojvôle, resp. zjavnej neodôvodnenosti nezistil, nepovažoval v danom prípade argumentáciu sťažovateľa za spôsobilú na to, aby len na jej základe bolo možné toto rozhodnutie hodnotiť ako ústavne neakceptovateľné a neudržateľné.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku najvyšším súdom ako dovolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Na tomto základe ústavný súd sťažnosť už pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2016